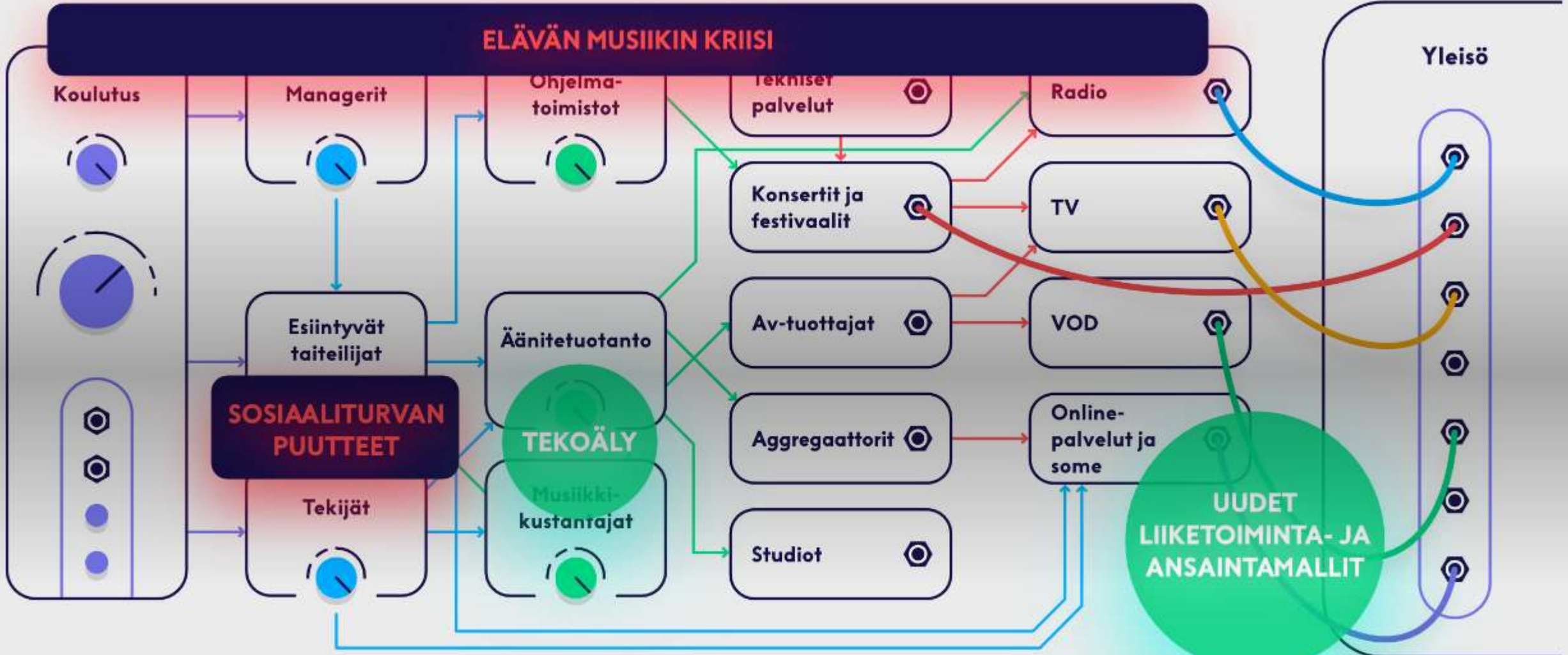

Musiikkialan koronatilanne, loppuvuosi 2020 ja alkuvuosi 2021

15.1.2021

Teosto
Tekijöiden ja kustantajien oikeudet

Gramex
Levy-yhtiöiden ja esiintyvien taiteilijoiden oikeudet

Musiikkialan tulonmenetykset 2020

- Koronatilanteen vaikutukset musiikkialalle vakavat: alan arvosta lähtenyt noin kolmannes
- Isoimmat menetykset elävän musiikin sektorilla
- Tulonmenetykset kotimaassa vuonna 2020 yhteensä 254,6 miljoonaa euroa
 - Tekijänoikeussektori -12,2 miljoonaa
 - Elävä musiikki -243,0 miljoonaa
 - Äänitesektori -5,0 miljoonaa
- Musiikkiviennin arvo laskenut 27 miljoonaa
- Koronatukia allokoitu alalle 28,5 miljoonaa euroa
 - Yksityiset säätiöt 1,4 miljoonaa
 - Helsingin kaupunki 0,8 miljoonaa
 - Taike 6,0 miljoonaa
 - Orkesterit ja kansallisooppera 6,0 miljoonaa
 - OKM:n tuet tapahtumille ja yhteisöille 14,4 miljoonaa (arvio)
 - Lisäksi alan sisäistä rahaa käytetty tukemaan toimijoita (Muusikkojen liitto, Teosto, MES, yht. 1,4 milj.)

Tulonmenetykset 2020

Orkesterit ja ooppera,
- 14,3 milj. €

Yksityissektori
-228,7 milj. €

Elävä musiikki

LiveFinin liikevaihtotietojen
mukaan -360 milj. €

Teosto
-10,3 milj. €

Kustantajat
-1,4 milj. €

Gramex
-1,2 milj. €

Tekijän-
oikeudet

Äänitemyynti
-5,0 milj. €

Äänitteet

Jakautuneet tappiot 2020

Orkesterit ja ooppera -7 milj. €

Tapahtumajärjestäjät (festivaalit ja
tapahtumapaikat), ohjelmatoimistot,
managerit ja muu elävän musiikin
yritystoiminta -163 milj. €

Freelance-muusikot -75 milj. €

Säveltäjät ja musiikintekijät -10 milj. €

Musiikkikustannusyhtiöt -1 milj. €

Levy-yhtiöt

Tuet 2020

OKM / Orkesterit ja
ooppera 6,0 milj. €

OKM:n tuki tapahtumille ja
yhteisöille 14,4 milj. €
(arvio)

Valtiokonttorin
kustannustuet sopivat
osalle yrityksistä

Freelancerit:

- Taike 6,0 milj. €
- Säätiöt ja kaupunki
1,0 milj. €
- Alan sisältä 1,6 milj.

Kustannusyhtiöt:
ei alan ulkopuolisia tukia

Lisäksi musiikkiviennin arvo laskenut 27 miljoonaa.

Tapahtumatuotanto

Freelancerit

Kustantajat

Saatujen tukien
jakautuminen
yhteisöille ja
freelancereille

	Yhteisöt	Freelancerit	Yhteensä
Yksityiset säätiöt	0,5 milj.	0,9 milj.	1,4 milj.
Helsingin kaupunki	0,6 milj.	0,1 milj.	0,8 milj.
Taike		6,0 milj.	6,0 milj.
Orkesterit ja Kansallisooppera	6,0 milj.		6,0 milj.
OKM:n tuet tapahtumille ja yhteisöille	14,4 milj. (arvio)		14,4 milj. (arvio)
YHTEENSÄ	21,5 milj.	7,0 milj.	28,5 milj.
<i>Vrt. tulonmenetykset</i>	<i>Yli 170 milj.</i>	<i>Yli 85 milj.</i>	<i>Yli 250 milj.</i>

Nettotarpeet 15.11.2020- 31.3.2021

Orkesterit ja ooppera: 4,2 milj. €

Orkesterien tulonmenetykset tältä ajalta ovat noin 3,5 miljoonaa euroa

Kansallisoopperan esitystoiminnan tulonmenetykset voivat nousta jopa 4,4 miljoonaan, jos rajoitukset jatkuvat.

Tapahtumatuottajat ja muut yritykset: 55 milj. €

Finland Festivals arvioi nettomenetyksiksi 1,2 miljoonaa euroa.

Luvussa on mukana managerien osuutta 10 miljoonaa euroa.

Livealan tulonmenetykset voivat olla noin 100 miljoonaa euroa (LiveFin)

Freelance-kenttä: 38 miljoonaa euroa

Musiikkikustantajat: 1 miljoona euroa

Musiikkivienti: 12,6 miljoonaa euroa

YHTEENSÄ 110,8 miljoonaa euroa

Musiikkialan toimenpide-ehdotukset 15.1.2021

1. Kohdistetut koronatuot musiiikkialan ammattilaisfreelancereille
2. Kustannustuki, joka edelleen muokataan musiiikkialan tarpeisiin ja tilanteeseen sopivaksi
3. Tuki musiiikkialan yksinyrittäjille
4. Takuutuki tapahtumanjärjestäjille (Tapahtumateollisuus ry:n esitys)
5. Pitkän tähtäimen rakennetuki
6. Musiikki- ja tapahtuma-alan avaaminen hallitussa viranomaisyhteistyössä

KOHDISTETUT KORONATUET MUSIIKKIALAN AMMATTILAISFREELANCEREILLE

**TAPAHTUMILLE JAETUT TUET EIVÄT TAVOITA MUSIIKIN
FREELANCER-AMMATTILAISIA**

TARVITAAN KOHDENNETTUA TUKEA

Keitä ovat musiikkialan ammattilaisfreelancerit?

Musiikkialan ammattilaisfreelancerit ovat korkeasti koulutettuja muusikoita ja alansa huippuosaajia: pääasiassa esiintyjiä ja musiikin tekijöitä.

Freelancerien työ on musiikkiviennin ja laadukkaan kulttuurielämän kivijalka.

Freelancereiden ansiotulot hajautuvat eri tahoille, pääasiassa esiintymistilaisuuksiin ja teostilauksiin.

Toimeksiantajina toimivat eri yritykset ja yhteisöt muun muassa tapahtumateollisuudessa.

Toimeksiannot ovat tyypillisesti lyhytkestoisia ja kertaluonteisia, eivätkä työnantajat takaa jatkuvuuden kautta syntyvää työntekijän suoja.

Ammattilaisfreelancerit jäävät tuensaajien väliinputoajiksi

Koronavirustilanteesta johtuvat rajoitukset ovat romahduttaneet musiikin ammattilaisfreelancereiden elinkeinon lähes täydellisesti. Pandemiatilanne paljastaa freelancerien toimeentulon sattumanvaraiset ja väliinputoamista edesauttavat rakenteet.

Kun teosten esitykset peruuntuvat tai siirtyvät määrittelemättömään aikaan, tekijänoikeuskorvaukset jäävät saamatta. Tekijänoikeustulot leikkaavat työttömyysturvalain vastaisesti myös työttömyysturvaa.

Esiintyjän työ on etupainotteista: ammattitaidon ylläpitoa ja sisällön luomista. Esityksen peruuntuminen vie tulot jo tehdystä työstä, jolloin työttömyysturva ei pysty tähän vastaamaan.

Tapahtumateollisuudelle kohdennetut tuet eivät tavoita musiikin ammattilaisfreelancereita. Tilaajan velvoitteita ei synny, jos tapahtumia ei järjestetä.

Tulonmenetykset nousevat yli sataan miljoonaan

Esiintyjäsektorin freelancerin tulot ovat olleet keskimäärin 2500 €/kk. Työllisyysaste maaliskuusta alkaen on ollut korkeintaan 10-15 %.

Ansiosidonnaista työttömyyspäivärahaa on jaettu Finka-työttömyyskassan kautta noin 900 esiintyjälle yhteensä 5 miljoonaa euroa.

Esiintyjäsektorin nettomenetykset 1.3.2020–31.3.2021 nousevat noin **93,6 miljoonaan euroon.**

Musiikin tekijöillä nettomenetykset realisoituvat pidemmällä aikavälillä. 1.3.2020–31.3.2021 ne nousevat **12,9 miljoonaan euroon.**

Laskelmassa on huomioitu saadut koronatuot, joiden osuus on vähennetty nettomenetyksistä.

Toimenpiteet freelancerien tukien kanavoimiseksi

- Musiikkialalla on pitkä kokemus ja vakiintuneet ja tehokkaat kanavat julkisen tuen harkinnanvaraiseen kohdentamiseen.
- Tuen tarkoituksenmukainen kohdentaminen voidaan varmistaa Musiikin edistämissätiö **MES:n** ja Esittävän säveltaiteen edistämissätiö **ESES:n** kautta.
- Esimerkki: ESES on jo jakanut suoria korona-apurahoja ammattimaisille esittäville freelancetaiteilijoille kahdessa erässä, yhteensä 700 000 euroa.
 - Tuet jaettu mobiiliapplikaatiolla, tulokset hyviä
 - Jakoperusteina tulonmenetykset, tulotaso, jo saadut tuet ja apurahat
 - Päätöksenteko automatisoitu ja nopea
- Prosessin joustavuus mahdollistaa tukien jakamisen useammassa kuin yhdessä erässä.

Musiikkialan toimijoiden tarpeisiin vastaava yritystuki

- Yhdeksän kuukautta jatkuneen liiketoiminnan kriisin vuoksi yritysten tappiot ovat mittavat ja kassatilanne surkea. Kustannustukea ei ole tarkoitettu liiketoiminnan menetysten korvaamiseen, vaan nimenomaisesti kustannusten kattamiseen. Osassa yrityksiä ei ole maaliskuun jälkeen toteutunutta myyntiä lainkaan ja osa on jo ajanut toimintansa alas.
- Uusi tukimalli voi perustua valtionkonttorin kautta jaettavaan kustannustukeen tai vastata OKM:n yhteisöille jakamaa tukea, ja se kohdentuu yrityksille, joita tapahtumille myönnettävä tuki ei tavoita: nykyinen tukikausi yltää vain lokakuun loppuun, mutta tappiot realisoituvat jatkuvasti.
- Musiikkikustantajien tappiot kertyvät viiveellä, pitkällä ajanjaksolla. Tällä hetkellä kustannusyriyten liikevaihdon lasku on kustannustuen tarkastelujaksoilla keskimäärin 25% (kustannustuen saamisen vaatimus 30%), mutta tappiot tulevat jatkumaan vuosia. Musiikkikustannusyriyten tuessa tulee ottaa huomioon pitkään jatkuva noin 25 %:n arvonalenema.
- Uusi kustannustuki kohdistuu nyt vain yrityksille, joilla on tukikriteereihin soveltuvia kuluja ja jotka huomioivat musiikkialan eri sektoreiden keskinäisriippuvuuksista ja ansaintamalleista aiheutuneet viiveet
- Musiikkialan välittäjäportaahan toimijat tarvitsevat suoraa tukea operatiiviseen toimintaan ja kuluihin.

Tuki musiikkialan yksinyrittäjille

Musiikkialalla on paljon sekä tuotannollista että sisällöntuotannollista asiantuntijapalvelua tarjoavia pienyrityksiä ja yksinyrittäjiä.

Nykyinen kustannustuki ei tue tätä pienimuotoista yritystoimintaa, jossa palkanmaksu on pysähtynyt ilman tapahtumia ja laskutusta.

Sopeuttamistoimet koskevat näin oman palkan leikkaamista ja kaikkien investointien jäädyttämistä.

Esimerkki: toiminimiyrittäjät, jotka hyväksyttiin kustannustuen toiselle kierrokselle hyväksyttävien palkkakulujen kautta, eivät voi maksaa itselleen palkkaa tilanteessa, jossa ei ole töitä tai kassavirtaa. Tuolloin hyväksyttäviä kuluja tuen saamiseksi ei synny.

Takuutuki
tapahtumanjärjestämiselle
(Tapahtumateollisuus ry:n
esitys)

- Korvataan pandemian vuoksi peruuntuneita tai suunniteltua pienempänä toteutuneita tapahtumia
- Muistuttaa mallia, jolla opetus- ja kulttuuriministeriö on tukenut koronapandemiasta johtuvista syistä peruuntuvia tai ennakoitua pienempinä toteutuvia kulttuuritapahtumia järjestävien yhteisöjen ja säätiöiden toimintaa 1.6.-31.8.2020. Vastaavanlainen tapahtumien tuki on toteutettu muun muassa Itävallassa.
- Takuutuki koskee kaikkia tapahtumia niiden sisällöistä ja vuosittaisesta toistumisesta riippumatta.
- Tuen piiriin hyväksyttäisiin tapahtumajärjestäjinä toimivien yritysten lisäksi myös muut, välittömästi tapahtumajärjestämiseen liittyvää liiketoimintaa harjoittavat tapahtuma-alan yritykset.

Pitkän tähtäimen rakennetuki

- **Alan jälleerakentamiseksi tarvitaan pidemmän tähtäimen rakennetuki.**
- Rakennetuella korvataan tekijänoikeuskorvausten ja sävellystilauspalkkioiden romahtamisesta aiheutuvat tulonmenetykset. Ne alkoivat realisoitua loppuvuodesta 2020 ja jatkuvat vuosien 2021–2022 ajan. Tuen avulla voidaan myös kehittää uusia innovatiivisia toimintamalleja musiikkialan elvyttämiseksi ja sen kansainvälisen kilpailukyvyn vahvistamiseksi. (Vastaava, erinomainen esimerkki löytyy Ruotsin kulttuuribudjettiin 2021 sisältyneestä jälleerakennustuesta.)
- Esimerkkinä tukimuodoista voisi olla liikenne- ja viestintäministeriön vuosina 2015-2018 kanavoima median innovaatiotuki tai vähintäänkin siltaava rahoitusraami ulottuen vuosille 2021-2023.
- On väistämätöntä, että tulonmenetykset tulevat nousemaan noin 350 miljoonaan euroon. **Vuosien 2021-2023 siltaavan rahoituksen summan tulisi näiden arvioiden mukaan olla noin sata miljoonaa euroa.**

Musiikki- ja tapahtumatoimialan avaaminen hallitussa viranomaisyhteistyössä

- Musiikkialan tapahtumien palautuminen takaisin kannattavaksi, laajamittaiseksi liiketoiminnaksi tulee tapahtua hallitusti, suunnitelmallisesti ja luottamuksella toimialan ammattimaisuuteen ja kokemukseen turvallisten tapahtumien luomisesta.
- Musiikkiala tarvitsee skenaarioita, jotta alan toimijoilla on mahdollisuus suunnitella ja valmistautua tulevaan.
- Uudelleen käynnistyessään tapahtumat luovat välittömästi kysynnän kasvua myös ravintola- ja majoituspalveluille, liikenteen sekä muiden palveluiden aloille, vaikuttaen työllisyyteen.
- Tapahtumilla on kyky toteuttaa **exit-strategia**, mutta koska tapahtumat ovat vahvasti eri lainsäädännöllä säädeltyjä, tarvitaan aktiivista yhteistyötä terveys- ja muiden viranomaisten kanssa niin valtakunnallisesti kuin paikallisesti.